

[Elgaard.]

sociala Lovforslag nu i September Maaned, oplyser over for dette Udvalg, at der vedrørende Udlaan til Kommuner kun var bevilget et Par Laaneandragender, men at der i Indenrigsministeriet yderligere laa Andragender til et Beløb paa omkring 7 Mill. Kr., som vilde blive behandlet.

Nu erindrer vi vel nok alle, at Loven om Udlaan til Kommuner har et betydeligt samlet Udlaansbeløb. Vi erindrer endvidere, at der fra Lovgivningsmagtens Side er foretaget en Deling af det samlede Beløb mellem de Grupper af Laaneandragender, der kommer henholdsvis fra Hovedstad, Købstæder og Landkommuner. Jeg beder derfor Indenrigsministeren oplyse ved denne Finanslovbehandling, hvor langt man er kommet i den praktiske Udførelse af denne Lovs Bestemmelser, hvor store Beløb der allerede er ydet som Laan under hvert af Lovens tre forskellige Afsnit.

Min Hensigt er slet ikke at finde et eller andet, som jeg kan angribe Regeringen for, men min Hensigt er den at faa at vide, om de Love, som er gennemført med stor Tilslutning fra Rigsdagens Side, og som tager Sigte paa at skabe Beskæftigelse, er blevet udnyttet i den Udstrækning, som der hidtil har været Brug for det, og om der endnu er betydelige Midler til Raadighed.

Og dér kunde jeg jo kæde mine Udtalelser til de Udtalelser, som det ærede Medlem Hr. J. Chr. Jensen for et Øjeblik siden fremsatte vedrørende Støtte til Boligbyggeriet. Jeg har nok været klar over, at den aldeles overvejende Hovedmasse af dette Byggeri var forberedt og planlagt, ja, egentlig sikret, inden Loven om Støtte til Boligbyggeriet blev gennemført. Det, jeg da ønsker at spørge om, ogsaa i Forbindelse med denne Lov, er, hvor langt man er naaet i Udnyttelsen af den, om der ogsaa for denne Lovs Vedkommende endnu er betydelige uudnyttede beskæftigelsesgivende Muligheder tilbage, som der kan sættes ind med, naar nu Efteraaret og desværre dermed maaske en Stigning i Arbejdsløsheden indtræder. For jeg mener jo afgjort, at Rigsdagen har Ret til at sige til den høje Regering, at de Beskæftigelsesmuligheder, der er skabt gennem de betydelige Midler, der er stillet til Raadighed paa disse Omraader, bør man først og fremmest søge at udnytte, inden man kommer til Rigsdagen og anmoder om nye Foranstaltninger paa en Række Omraader af anden Karakter eller paa samme Linie.

De andre to Love, jeg ønsker at inddrage under samme Forespørgsel, behøver

jeg ikke at gøre saa mange Bemærkninger om. Angaaende Jordudstykningsen har den højtærede Landbrugsminister for nogle Dage siden offentliggjort en Udtalelse, hvoraf det synes at kunne skønnes, at Udstykningsen ikke er foregaaet stærkere, end de bevilgede Midler muliggjorde; men saa vidt jeg husker, var Rigsdagen villig til at bevilge yderligere Midler, hvis dette Arbejde, der ogsaa giver Beskæftigelse, var blevet ført stærkere frem. Endelig angaaende Grundforbedringsloven vil jeg ogsaa gerne høre fra Ministeriets Side, hvor store Virkningerne af denne Lov har været; saa vidt jeg husker, stillede den 10 Mill. Kr. til Raadighed.

Jeg ønsker altsaa en objektiv Redegørelse for Virkningerne af disse Beskæftigelseslove, for at vi derigennem kan bedømme, hvor stærkt de Muligheder for Beskæftigelse, som denne Lovgivning skabte, er blevet udnyttet, og hvilke Midler der eventuelt endnu er til Raadighed.

Jeg ønsker dernæst at gøre nogle Bemærkninger, som jeg havde ventet fremsat fra anden Side under denne Finanslovdebat, men som jeg har savnet, og disse Bemærkninger maa jeg have Lov til at rette til den højtærede Finansminister. De tager Sigte paa selve Statsbudgettet og den danske Befolknings Stilling over for de økonomiske Byrder, man gennem Lovgivningsarbejdet lægger paa denne Befolkning:

Naar jeg mindes det sidste Aar før Verdenskrigen, saa erindrer jeg, at da var det samlede Statsbudget, som den danske Rigsdag tumlede med, paa omkring 120 Mill. Kr., og fornuftigvis var den økonomiske Byrde, som man fra Lovgivningsmagten ad direkte eller indirekte Vej ønskede at lægge paa Befolkningen, af nogenlunde tilsvarende Omfang.

Nu er der ingen, der skal mistænke mig for, at jeg efter den Udvikling, det danske Samfund har været inde i, og under de paa alle Omraader langt mere vidtspændende Opgaver, det danske Samfund i Fællesskab har paataget sig at løse, skulde tro det muligt at komme ned paa et Budget i Familie med det, vi havde i 1913—14; det drømmer jeg slet ikke om. Men naar jeg har nævnt dette Tal, er det for at konfrontere et bestemt Budget med dette Tal, der rummede det samlede Budget i 1913—14, nemlig Socialministeriets Budget.

Naar den danske Befolkning nu under Behandlingen af det forelagte Finanslovsforslag sidder derhjemme og læser deres Blade og ser, at Socialministeriets Budget nu er oppe paa 110 Mill. Kr. — altsaa paa et ringe Beløb nær det samme som det